

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
pol leta 1 " 60 "
četrt leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Udje kat. tiskovnega društva

so povabljeni k občnemu letnemu zboru, ki
se bode obhajal 10. t. m. to je, prihodnjo
sredo ob 10. uri predpoldne v vrtni dvorani
gostilnice „zur Stadt Wien.“

Društveni odbor.

Prosimo več zdrave politike, pa manj šepave teologije!

Da je vredništvo „Narodovo“ s političko
vednostjo že zdavnej pri kraji, se ne da več tajiti;
kajti že kakih par let sem se suče v političkih
vprašanjih, kakor petelin na strehi, ki ga veter
sem ter tje maja. „Narod“, nekdanj navdušen
federalist, vleče zdaj jarm s centralisti in ž
njimi vred se očitno roga od Čehov predloženim
fundamentalnim členkom. Nekdanj ves goreč za
zedinjeno Slovenijo, je zdaj že davno o njej
umolknil, kajti dal se je po dr. Razlagu prepri-
čati, da male deželice ne morejo prenašati preveč
avtonomije! Od takó podučljivega vredništva se
toraj še pričakovati sme, da se bo dalo nemčurskim
Prusakom v Ljubljani še podučiti, da bi Slovenci
ne mogli nikoli bolj varno napredovati, kakor če
bi prišli pod Bismarkovo varuštvo in šibo. Vsaj
je Bismark najboljši prijatelj pravoslavni Rusov,
krutih sovražnikov kat. cerkve; tedaj se gotovo
pod njegovimi peruti za slovensko narodnost ni
bati nijene pogube; le očiščena bi bila do korenine
„klerikalcev“ in „jezuitov“, in to je voda na
mlin „Narodov.“

Ker mu tedaj s politiko ne gre več po sreči,
se je spravil „Narod“ v novejšem času nad bo-
goslovje, češ, to je polje, kjer se sme svo-
bodno lagati in obrekovati brez strahu, da se pride
z državnim pravdnikom v neljubo dotiko, in vrh
tega se še z lahkim trudom zasluži venec svobo-
domiselnosti in naj čistejšega liberalizma.

Sicer pa „Narodovi“ možje „niso zoper vero“,
kakor so se že stokrat pridušili, in tedaj jim mo-
remo že verjeti; ampak ravno, ker so vsi goreči
za vero, si toliko prizadevajo, da bi jo očistili
vseh klerikalnih peg in jezuitovskih madežev in
jo zlasti rešili iz oblasti rimskih papežev,
kteri so po „Narodovem“ nauku naj večja nesreča
za krščansko vero in za slovansko narodnost. Da
so pa „Narodovi“ možje skoro še bolj, kakor za
kat vero, vneti za vero in obrede pravoslavni
starovercev, se ne bode nihče čudil pri njih zna-
nem nagujenji k ostremu življenji; kajti pri staro-
vercih najdejo več in bolj ostrih postav, kakor
pri katoličanih.

Prav zato so se pa tudi sv. Oče s svojo
najnovejšo okrožnico do Rusinskih škofov hudo
zamerili pri „Narodu“, kteri jih v svojem 122.
listu po svoji šegi prav dobro ošteva.

„Narod“ najpoprej pokrega papeža, da go-
vorijo „v tonu, v katerem ustanovitelj kršč. vere
govoriti nij imel navade.“ S tem „Narodovci“
kažejo, da so sv. pismo še pač malo brali, sicer
bi vedli, da je Kristus pastir, ki niso pri pravih
vratih v ovčji hlev prišli, še vse drugače imenoval;
on jih imenuje naravnost „zgrabljive volkove.“ —
„Narod“ pravi, da je „skušal Rim že apostola
Cirila in Metoda preganjati“ zavolj slovanskega
bogočastja. Resnica pa je, da ni Rim „skušal
jih preganjati, ampak da je bil Metodij od zavid-
nih sosedov v Rimu tožen.*“ Ker papež ni vse-
gaveden, je pozval Metodija na odgovor, in ga ni
spoznal kar za nekrivega, ampak ga je s pohvalo in
še z večimi pravicami nazaj poslal na Moravsko,
ter prav pri tej priliki potrdil rabo slovan-
skega jezika pri bogočastji. — „Narod“

*) V molitveniku, od Rimske stolice potrjenem,
se bere: „Sovražnik pa je zavidal obilni sad in zasejal
lulike. Metodij namreč, zapleten v zanjke zlovoljnih, mo-
ral je v Rim potovati, kamor je bil poklican. Ko je pa
tukaj nja nauk odobren in pohvaljen bil, so mu pa-
pež Joan VIII. vladanje škofje vnovič potrdili.“ (Prop. La-
vant. pag. 116.)

pravi, „da slovanska liturgija v Rimu ni po godu in po srci“; in vendar sv. Oče prav v tej okrožnici, katero „Narod“ graja, hvalijo slovansko bogočastje Rusinov in škofom strogo naročajo, ga braniti in varovati. „Narodovi“ bogoslovci menda tudi o tem nič ne vedó, da ako je enkrat kterakoli liturgija pri tem ali onem narodu od Rimske stolice dovoljena, posamni duhovni po lastni volji od te liturgije odstopiti ne smejo; tedaj se morajo tudi Rusinski duhovni slovanske liturgije držati, in se ne smejo latinskega obreda posluževati. *) — „Narod“ se tudi nad tem huduje, da sv. Oče tako ostro govorijo zoper duhovnike, kateri rusinsko liturgijo skušajo „kaj razviti in očistiti“. S tem kažejo „Narodovci“, da so tudi v cerkvenem pravu slabo podučeni, sicer bi morali vedeti, da velja v kat. cerkvi od njene strani oporekano pravilo, da spada oblast, ktere koli določbe v liturgiji dajati, med pravice poglavarja katoliške cerkve. In zares, kam bi prišli, ako bi bilo vsakemu župniku in kteremu koli duhovniku dovoljeno po lastni volji obrede spreminjati? Verniki bi pri Božji službi ne vedli več, ne kako odgovarjati, ne kako se obnašati, ako bi vsak duhovnik po lastni volji „očiščeno“ bogočastje na župnijo seboj prinesel; zidali bi zares stolp Babilonski! — „Narod“ ve tudi povedati o „narodnej zavednosti“ Rusinov vsled njih slovanske liturgije. Nam je o tej zavednosti dosihmal prav malo znano; to pač vemo, da so Rusini in njih poslanci s celó redkimi izjemkami nemškimi ustavakom do zdaj vedno služili kot slepo orodje za politiko, Slovanom pogubno. — Liberalni „Narod“ nēma njene graje za Rusko razkolništvo, ki s siloj in pobijanjem kat. Rusine k razkolništvu sili; dosledno je, da tudi njene pohvale nēma za sv. Očeta, ki s takó možato besedo branijo svobodo verskega prepričanja Rusinov. — „Narod“, ki je nekdanj slovenske „prvake“, ki so zoper njegovo voljo hodili v državni zbor, toliko zasmehoval in psoval zavoljo njih „koristolovne“ politike (Utilitäts-Politik), je zdaj sam postal od nog do glave koristoloven politikar. On pravi: „Kaj bode vspeh tega papeževega pisma proti (?) Slovanom? Nobenega ne bo, ali pa baš čisto protiven od onega, ki ga Rim pričakuje... Kako je Rim pogubljaj naše konfesionalne postave. Kdo se je zmenil za to? Nihče; potrjene so in Rim mora molčati in molči“. — „Narodu“ ni tedaj nič več mar za pravost in pravičnost principov, ampak le za hipno korist in vspeh tekočega dneva. „Narod“ v svoji liberalni zaslepljenosti ne vidi in ne ve, da svetovna zgodovina svojih osodepolnih čí-

nov ne izvršuje po letih in desetletjih, ampak mnogokrat še le po sto in stoletjih. Kolikokrat so za krajši ali daljši čas že obvladala najkrivičnejša načela! Ali zgodovina je šla svojo pot; podrla je krivico in zopet na prestol postavila pravico; kajti duh človeški ni ustvarjen za laž in krivico, ampak za resnico in pravico, in zato tudi krivica nikdar in nikoli ne more obvladati do konca. Zato nas tudi v našem prepričanju nikakor ne moti začasna zmaga lažiliberalnih principov sedanje dobe. Mi verujemo v večno veljavo resnice in pravice. Svet, ki že denes osupnjen gleda osodni polom krivih liberalnih principov v narodnem gospodarstvu, na ktere so liberalci še včeraj prisegali kakor na večni evangelij, bo nekega dne — gotovo, ali kedaj, ne vemo, — še vélika bolj osupnjen gledal vesoljni strašanski polom lažiliberalstva na politiskem in verzakonskem polji. Takrat bo tudi v prahu že trohnela kratkovidna in ošabna politika „Narodovih“ modrijanov; kat. cerkva pa bode zmagovalno svojo pot hodila v sredi narodov do konca sveta!

Gospodarske stvari.

Skrbimo živini za zdrave parklje in kopita!

Živali, ki na prostem živé in se morejo gibati, kolikor, kdaj in kje se hočejo, ne potrebujejo posebne skrbi za parklje in kopita. Tu je že po naravi za vse poskrbljeno, kar je zdravju parkljev in kopit potrebno.

Drugače pa je to pri hlevni in delavni živini. Tu se mora na parklje in kopita gledati, sicer nastanejo škode in zgube. Glavna načela, katerih se gre pri tem poslu držati, se dajo ob kratkem v sledečem razložiti: Prvo je: „Parklji in kopita naj so snažni“. Na podplatih kopit in parkljev, če niso dobro iztrebljeni in porezani, se nabira nesnaga in blato vseh sort. To začne tu trohneti in gnjiti in napravlja pri konjih rožno gnjilobo (Hornfäule), pri ovcah pa gnjilo hromost (Moderhinke). Kakor hitro se kaj takega zapazi, gre parklje in kopita o pravem času do čistega iztrebiti in porezati in živini suho nastljati. Tako se ti bolezni najbolj v okom pride. Podkovanim konjem se morajo kopita vsak dan iztrebiti. —

Ker parklji in kopita od zgoraj navzdol rastejo, postajajo pri živini, ktera v hlevu vedno na enem mestu stoji, grdi in neukretni. Po stranéh prihajajo predolgi in se vdirajo, pri prežvekovalcih se začnó navzdol zavijati, palec pa zmiraj naprej raste. To dela, da živinče slabo stoji in stopa, da šanta, da se stanje vicela (Fessel) menja in ravno tako tudi nastopanje. To je dostikrat vzrok vsakovrstnim boleznim na parkljih in kopitih. Toraj velja za drugo načelo to: „Kopita

*) Glej določbe vesoljn. zbora Floretinskega od l. 1439, postavo papeža Pija V. od 20. avg. 1566 in zlasti natanjéne ukaze papeža Benedikta XIV. od 26. maja 1742. V teh se med drugim bere ostra prepoved, da ne smejo grški duhovniki po latinskem, naši pa po grškem obredu sv. meše služiti in drugih svetih opravil opravljati. Primeri: Koessing. Liturgische Vorlesungen pag. 381 sq.

in parklji se morajo od časa do časa porezati in na paleu prikrajšati“.

Da se kopita in parklji v dobrem stanu ohranijo, jim je posebnega namakanja treba. Če hodi živina na pašo, ji takega namakanja parkljev in kopit nikdar ne primanjkuje, navadno tudi v hlevih ne, posebno živini s parklji in nepodkovanim konjem. Podkovana kopita pa, posebno na prednjih nogah, le prerada suha in krhka postanejo in tako trpijo. Taka kopita potrebujejo toraj od časa do časa namakanja, kar se najlože z okladki iz ila, kravjeka ali lanene moke doseže. Tretje pravilo toraj je: „Kopita in parklji se morajo od časa do časa namakati“.

Pa vedna in prevelika mokrota bi zopet na kopito in parklje slabo delovala, posebno hlevna gnojnica kopito razjeda, zmešča in slednjič napravi, da začnejo gnjiti. Dostikrat nastane med parklji zagnjida (Klauenspaltentzündung) in druge bolezni, posebno pozimi. Toraj velja za četrto pravilo: „Skrbi za suho nasteljo in pri ovcah tudi za suho ovčje dvorišče“.

Kopita, s katerimi se na prej povedani način ravna, se morajo potem od časa do časa mazati z maščobo ali kopitno mažo. Konjem se mažejo kopita z raznimi mažami, da se tako bolje ohranijo, vendar pa mazanje namakanja še ne stori nepotrebnega.

Tudi tla, po katerih živina hodi in živi, imajo na parklje in kopita veliko veliko upliva. Konji, ki v močvirnatih nižavah živé, imajo slabejša, bolj grobovlaknata (grobfaserig) in nizka kopita; oni pa, ki so po višavah na suhih in trdih pašah izrejeni, bolj trda, krepka in glasna kopita.

Podkovana kopita vlaga manj premaka, ker se ali malo ali celó nič tal ne dotikajo; nasproti se pa zadnje noge bolj premakajo od prednjih. Angličani so potrebo kopita namakati najprej spoznali in obračali. Izmislili so zato tudi marsiktere naprave, post. podplatne blazinice (Sohlenpolster), črevlje itd., kar pa je vse več ali manj bolj nepotrebno. Hlevna gnojnica je nevarnejša od druge vlage, ker po svojih obstankih do razkrojitve in gnjilobe kopit pelje. Premočena kopita se morajo vsakokrat z mažo namazati. Kakor premočeno usnje posušeno prav prhko postane in se lomi, ravno tako tudi kopita. Navadno črnenje kopit, če niso bila poprej lepo čisto iztrebljena, nima dosti vrednosti na sebi. S tem se dostikrat le po nesnagi maže, kajti maža deluje le po vrhu, kopita pa ne zmešča kakor se navadno misli. To stori le voda, maža pa brani, da se kopita tako naglo ne izsušijo, ker izhlapljenje vlage zadržuje, kakor firnež. Mast in loj sama na sebi ali pa pomešana po primeri z voskom, smolovcem (Theer) ali terpentinovcem je dobra maža za kopita. Nekteri imajo rajši navadni firnež. Tudi podplata se morajo včasih s terpen-

tinovcem namazati. Toraj velja za peto ravnilo: „Skrbi za primerno mažo za kopita“.

Vsaka podkev tudi najboljša z časom kopito pokvari. Najbolje bi seveda bilo, ako bi se živali mogle brez podkev puščati, ali to je po mnogih naših krajih nemogoče, toraj mora gospodarju za poglavitno ravnilo veljati: „Skrbi konjem za izvrstno podkev“. Podkve brez bradke (štrole) so vsakako najboljše, pa se ne dajo povsodi rabiti.*) Celó napol podkev, ki le palec varuje, bi lahko zadostovala. Če je pa kopito pokvarjeno, se pa najbolje in najprej popravi, ako se konj nepodkovan na mokrotno pašo spušča.

Občni zbor banke „Slovenije“, dné 28. maja v Ljubljani.

Nazočil je bilo 30 delničarjev, zastopajočih 884 delnic. Podpredsednik, g. dr. Costa, pozdravi nazoče z nagovorom, v katerem omeni velikih težav, s katerimi se je banka „Slovenija“ v prvi dobi svojega obstanka borila, ter je imela sovražnikov ne le v nasprotnem, timveč tudi v domačem taboru; morala je prestati čas dunajskega borznega poloma in splošnega denarnega pomanjkanja, vrh tega pa je imela v svoji sredi še črve, ki so jo najbolj spodjedali. Vsled tega se ni čuditi, da kaže današnja bilanca 61.799 gld. (po odbitih 17.185 gld. dobička pri oddelku za življenje) le 44.614 gld. zgube. A tega se ne smemo ustrašiti, kajti zdaj so premagane glavne težave, osebe, ki so bile banki na kvar, so odpravljene in posrečilo se je dobiti novega vodjo v osebi g. Blaške, moža čistega imena in sijajnih zmožnosti, o katerem se smemo po pravici nadjati, da bo banko kmalu zopet spravil na pravo pot ter se bo škoda brž popravila, da bo bilanca koncem drugega leta vsa druga, dovoljna. — Potem se je potrdila bilanca, spremenil neki paragraf, vrednost znamek nazočnosti (Präsenzmarken) stalno določila na 5 gld., ter se tudi dovolila remuneracija podpredsedniku s tem, da mu jo ima odmeriti opravični svet. Dr. Bleiweis priporoča prihodnjemu opravičnemu svetu varčnost in previdnost, dozdanjemu pa izreka zahvalo, kateri pritrdi zbor enoglasno. Gospod Bezenšek se spominja marljivega, nesebičnega in društvu na vse strani koristnega delovanja podpredsednika, g. dr. Coste, in predlaga, da mu zbor izreče zahvalo za to, kar se tudi zgodi. — Za tem je volitev opravičnih svetovalcev, pregledovalcev računov in namestnikov.

Opravični svetovalci so izvoljeni: Za predsednika gosp. Leopold knez Salm Reiferscheid, za podpredsednika g. Jože Debevec, trgovec v Ljubljani, za svetovalce gospodje: Jurij Bezenšek, dr. Karol Bleiweis, Andrej Brus, dr. Gustav Ipavc, France Mikuš, Miha Pakič,

*) Za težko vožnjo in po klancih ali pozimi celó ne; le pri konjih za jezdarjenje so take podkve najboljše, ker se kopitu najbolj prilagajo. Vredn.

Andrej Pirnat, Franjo Ravnikar, France Schollmayer, dr. Fr. Sterger, Matej Žvanut, Peter Urh; namestniki: Andrej Jeglič, Simen Obilčnik, Miha Starč, Jurij Tutek. Pregledovalci računov: Andrej Kremžar, Jan. Več, Hugon Turak; namestnika: Janez Fabijan, Fr. Potočnik. — H koncu obljubi dr. Costa, kateri se je bil zaradi prevelikih drugih opravkov že prej odpovedal podpredsedništvu, banki še dalje svojo pomoč, kedarkoli je bo potrebovala, — obljuba, katero sprejme zbor z velikim veseljem. — Vladni komisar pri zboru je bil gosp. Fr. Paller, c. k. namestnik svetovalec, zapisnikar gosp. dr. Munda. — Zbor se je po tem razšel z nado boljše prihodnosti. To smo posneli iz „Slovenca“ v Ljubljani; pristavljamo še, da so se odpravile podružnice na Dunaji, v Peštu in Pragi, ki so največ primanjkljaja krive, ter bodo v teh mestih le agenture, ki dobivajo le provizije. Podružnica v Trstu pa, ki je v prav dobrih rokah, ostane.

Gospodarske skušnje.

Kedar se tèle odstavlja, je neumno ravnanje, če se pusti starki spred oči gnati, kajti skušnja uči, da krava teden do 14 dni potem rada ne je in tudi mleka le malo ali pa nič ne da. Od tega pa prihaja slabost na životu, vnetje vimena itd. — Kako tedaj storiti? Kdor le more, naj kravo dene v drug hlev in jej 3 dni dobro polaga; kdor pa le eden sam hlev ima, naj kravo v stran postavi, v jaslji ji pa dobre krme pripravi, potem krava popolnoma na tèle pozabi.

Rudeča deteljca, ki se v ajdo, najbolj pa v repo seje, preden se odnaša za svinje, je prekoristna klaja za govedo, ker govejega živinčeta nikdar ne napne. V veliko korist služi tudi bučelarjem, ker daje bučelicam obilne hrane. Skrbeti je toraj že zdaj pri setvi, da se dovolj semena dobi in sploh bi bilo želeto, da se bolj v našem kmetijstvu udomači.

J. F.

Še enkrat zapriseženi vinski mešetariji. Navprašanje deželne vlade: ali bi se v pospeh ložje in boljše vinske prodaje po važnejših vinskih krajih za poskušnjo postavili zapriseženi vinski mešetariji, pritrčila je temu trgovinska in obrtnijska kamora v Građci v seji dne 5. marcija t. l. Vinorejcem bi pa bilo na prosto voljo dano, ali želijo posredovanja po mešetarijih ali ne. Kot mesta za mešetarje so se predložile: Maribor, Ptuj, Radgona, Ljutomer, Ormuž, Brežce, itd. — Bolj ko o tej stvari premišljujemo, bolj se nam tudi — nepraktična dozdeva. Dvomiti namreč ni, da bi se mnogo kupcev iz tujih krajev obračalo do mešetarjev. Ti bodo nasvetovali posestnike, katere imajo vpisane. Kdo daje poročstvo, da ne bodo ravno večji in premožniši vinorejci

tudi pri mešetarijih v prvi vrsti? Manjši vinorejci se ne morejo z unimi meriti in siliti naprej. Če bi pa vendar skušali po tem potu svojemu pridelku veljave pridobiti, bo moral mešetar naravnoč pilsarnico z uradniki imeti, kar stane veliko stroškov. Kdo jih bo trpel? Le vpisani vinorejci, ki dobodo s tem nov davek.

Nova telegrafska napeljava. Graška trgovinska in obrtnijska kamora priporoča pri ministerstvu trgovine napeljavo telegrafa iz Celja čez Žalec, Vransko in Podpeč v Ljubljano, in od sv. Lenarta v Sl. gor. do južne železnice.

Dopisi.

Stročjaves pri Ljutomeru 24. dne maja 1874. (Požarna nesreča — mili klic na pomoč.) Komaj je potihnil glas o hudem mrazu i poškodovanju Mure v našem okraju, se privali nova nesreča. Na binkoštni praznik popoldne 3½ ure nastane v dvorišču J. Pucanja — ogenj, in tako rekoč v jednom hipu pogorela so — razun jednega skednja — 6 kmetom in želarju razun malega zidovja vsa njih poslopja, ki so žalibog bila slamo pokrita in po slabem zavarovana — do tal. Uničil je ogenj ljudem tudi mnogo obleke in živeža ter po takem prebivalce v malem trenutku na beraško palico spravil.

Samo po vrh cenjena škoda znaša

od poslopij	5300 gld.
od živeža in obleke	4011 „

vkupaj 9311 gld.

Več gospodarjev je bilo na polji ogledavat od mraza poškodovanega rastlinstva, zaradi tega je tudi požar iz začetka skoro brez vsega napotka razsajal. Kakor blisk prihiteli so ljutomerski gasilci z dvema brizgalnicama; podpirali so jih tudi evenjski možje s svojo brizgalnico, ter zedinjenimi močmi ogenj na toliko ustavili, da ni pri vetru vsa ves pogorela.

Hvala Bogu, da se ta nesreča ni ponoči pripetila, kder bi še lahko bilo kakovega človeka ali živino poškodovalo ali usmrtilo! V imenu vseh poškodovanih izrekam prirčno hvalo za krepko branenje ter še posebno hvaležno omenjam hrabro delovanje gasilnega društva v Ljutomeru, ostalih ljutomerskih gospodov in c. kr. žandarmrije za njih skrbno uredovanje in pomoč pri ovej nesreči. —

Slavno uredništvo „Slov. Gospodarja“ pa prosim, da bi blagovolilo milodarne prineske za „pogorele Stročjanje“ nabirati in na podpisano županstvo poslati.

Občina Stročjaves.

Marko Novak,
župan.

Pristavek vredništva. Iz srca radi to storimo, ter prosimo blagodušne prijatelje, naj bla-

govolé nesrečnim rojakom na pomoč priteči. Nagla pomoč bo dvojna pomoč!

Iz Konjic 1. junija. (Zbor kat. pol. društva.) Kakor katoliške nevine poročajo, so verni katoličani po širokem svetu dné 13. majnika t. l. 83. rojstni den svetega Očeta Pija IX. prav slovesno obhajali. Še bolj slovesno pa nameravajo praznovati 21. den meseca junija, ker bo ta dan dopolnjenih 28 let, odkar sv. Oče Pij IX. papeževo trojno krono na glavi nosijo. Ker se bo de gotovo tudi po slovenskih cerkvah in društvih ta dan praznično obhajal*) je g. zapisovalec našega društva pri včerašnjem zboru vse društvenike prijazno povabil, se vsaj cerkvene slovesnosti tistega dné v obilnem številu udeležiti, ker naše društvo sedaj nima pripravnega prostora, kamor bi zamoglo v ta namen slovesni zbor sklicati. Povedal je dalje zbranim društvenikom le nekoliko iz življenja sedanjega sv. Očeta in jim je razložil, zakaj da smo sedaj posebej dolžni ljubezen do sv. Očeta pred svetom očitno skazovati? Zato namreč, ker je sinovska ljubezen do sv. Očeta znamenje izvoljenja, jasno znamenje pravega katoličana. In takošne skazovati se imajo pred vsem udje kat. političnih društev. Zbrani so na koncu govora iz dna svojih sre zaklicali trikrat: „Ziveli sv. Oče!“ Na to stopi na oder nekdanji zapisovalec slovenograškega kat. pol. društva č. g. Fr. Sm. V gladki besedi pozdravi naše društvo, kateremu je že dalj časa pripisan, brez da bi se bil zamogel njegovih zborov udeleževati. Poudarja potem važnost takošnih društev, ter vse društvenike vabi, se zborov prav marljivo udeleževati. V daljšem govoru razlaga, kako strašne zmote da se dendenes po svetu, tudi po slovenskem, trosijo, kako da so nekteri, ki se učene imenujejo, začeli tajiti Boga, neumerjočnost duše in sploh vse resnice naše sv. kat. vere. V kratkih pa prav jedernatih stavkih je pokazal, kam bi svet prišel, ako bi se ljudje teh brezbožnih naukov poprijeli, katerih se mora vsak varovati. Govor je bil z občno pohvalo sprejet. — Poslednjic smo o tatovih eno spregovorili. Ker se število te vrste potepuhov v novejšem času tako množi, da je posestnike le kar groza pred njimi, se je po daljšem razgovoru soglasno sklenola prošnja do sl. dež. odbora, „naj on sam v tem pomaga in vlado priganja, da kaj stori“, kakor mu je štajerski deželni zbor v poslednji seji dne 16. jan. t. l. naročil. Ker so dež. odboru, kakor vladi po sedanjih postavah večidel roke zvezane, se društvo drzne sl. dež. odboru za silo dva pripomočka priporočevati: naj se večkrat napravljajo patrole po vsej deželi, ki so se skoraj celó opustile, ter naj sodniki tatovom več postov nalagajo, ker se sedaj potepuhi ječ skoro nič več ne bojé. Temu pristavlja društvo prošnjo, da bi se prihodnjemu dež. zboru predložila postava, po

kateri bi se sedanja pravica, da se vsak berač alj potepuh sme ženiti, času primerno omejila.

C. k. vlado je zastopal pri včerašnjem zboru bl. g. grof Pacé, c. k. komisar iz Celja. Skazoval je pri dolgih razgovorih toliko hvalevredne potrepljivosti, kakor njegova predhodnika, c. k. komisarja, Dr. Wagner in Kankowsky.

Prihodnji zbor se snide v god sv. Mohora, dne 12. julija. Prošnjo za spremembo srenjske postave v smisl g. Hermanovih načel so poslali dež. odboru posestniki nekdanj samostalne srenje „Konjiška ves.“

Iz Slatine. (Poštena kršanska krčmarica.) Dne 28. maja smo materi zemlji izročili truplo pokojne ženske Žumerjeve, poštene kršanske oštarice. Po svojem lepem vedenji si je rajnka občno spoštovanje pridobila. Ni pustila v svoji hiši grdo klafati, ni trpela vlačug in nemarnežev, kakor se to po krčmah rado godi. Ob času božje službe po nedeljah in praznikih ni dala natakati in proti 10. uri po noči je skušala vselej iz lepa goste odpraviti. Pijanim ni dajala več pijače; in kar pijačo samo zadeva, se pri njej nikdar ni točila godlja ali spačeno vino, ampak čista vinska kapljica. — Sama je pripovedovala, kaj da je pri oštarijskih prepirih prestala, kolikokrat gostom življenje rešila. Kadar so se vojaki skavsali in so celó možaki iz strahú pobegnili, je pogumna kršanska žena razkačnim sablje z rok izvila ter jih skrila, in še le potem, ko so se bolj mirni odpravili, orožje jim povrnila. Umora pri njeni hiši ni bilo, ker je vsak hujši prepir z nevarnostjo svojega življenja zadušila. — Strah Božji, ki je izvir vse modrosti, je blago ženko navdajal in osrčeval, ter je bila kot krčmarica prava dobrotnica bližnjemu, vredna da se njeni spomin hvaležno ohrani in drugim v lep izgled služi.

Iz Kamce pri Mariboru. Verno naše ljudstvo ne bo pozabilo dné 31. maja, ko smo dobili nov Marijin tron, kterege je prav okusno napravil naš domači umetnik, g. Juri Čuček, pozlatac v Mariboru, po rodu in duhu Slovenec poštenega značaja. Umetno delo ga priporoča vsakemu, kdor želi kaj dostojnega, okusnega in trpežnega v cerkvi omisliti. Ko so se začeli popoldan možnarji glasiti, ki se tukaj več let niso slišali, ker se je „strah“ take „potrate“ silno bal, je prihajalo ljudstvo od vseh krajev v Kamco. Ovenčanim deklotom so pomagali tudi mladenči tron nositi iz Maribora, kder je bil s podobo Matere Božje vred blagoslovljen. *) Na obrazih se je nazočim brala radost in veselje nad ginljivo svečanostjo. Ko je velika množica — bilo je 3—4 tisoč ljudi — v cerkev dospela, je bil svečanosti primeren nagovor. Toliko ljudi in tako veselega

*) Tej slovesnosti primerna pesem č. g. J. Virka se nahaja v „Zg. Danici“ meseca jul. 1872. Treba je le število „šesti“ v „osmi“ spremeniti.

duhá že Kamca dolgo dolgo let ni videla. Dездеvalo se nam je, da je ta dan napočila mila zora boljše bodočnosti, ktero je dozdej toliko let mračil „kamški strah“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V okrožnici do deželnih predsednikov ukazal je minister notranjih zadev, da se vse potrebno pripravi za deželne zборе, ki se meseca septembra na delovanje skličejo.

Zadnjič smo poročali zastran posveta dalmatinskih drž. poslancev s hrvatskimi prvaki gledé združenja Dalmacije s Hrvatsko, kamor po svojim zgodovinskem pravu spada. Slovenske moči se pa Magjari bojé kot peklenščak kiiža. Brž sta toraj uradna lista: (magj.) nemška „Reform“ in „Pest. Lloyd“ poplašila magjarske politikarje, češ, da se v Zagrebu kuje neka zarotba, ktere stojita na čelu škof Strossmayer in ban Mažuranič, in ktere namen je, po združenju Dalmacije s Hrvaškim in slovenskih pokrajin s trojedno kraljevino napraviti jugoslovansko skupino dežel. Uradna „Agrar Ztg.“ je stopila temu nasproti in izjave v „Reformi“ imenovala „hudobno in neumno izmišljeno laž od konca do kraja.“ — „Obzor“ pa ravno stvari ne taji, ampak Magjarom hude brije zarad njih strasti proti Slovanom. Tudi „Vtld.“, ki je prvi to poročal, kar se dalmatinskega vprašanja tiče, ostane pri svojem in pravi, da se bodo ob svojem času te razprave objavile. — Mi rečemo le toliko, da važni zgodovinski dogodki vselej svojo senco raztezajo z bodočnosti v sedanost.

Na Českem napravilo je dné 1. jun. kat. pol. društvo sijajin zbor v Winterbergu. Predsedoval je knez Jurij Lobkovic. Razun odličnih katol. in narodnih žlahtnikov bilo je blizo 1000 kat. mož duhovskega in svetnega stanú zbranih. Lep izgled za nas — zbegane, plašljive Slovence!

Vnanji svet. V Berolinu na Nemškem umrl je dné 26. maja za plućnico Herm. žl. Mal-linkrodt, dika nemških katoličanov in prebri-sani voditelj kat. stranke v drž. in dež. zboru. Bil je neustrašen borilec za pravico in svobodo kat. cerkve proti krutemu nasilstvu Bismarkovemu in nja pritlikovcev. Pri vseh katoličanih vzbudila je nenadna smrt pristržno sočutje, pri avstrijskih liberalcih pa škodoželjnost in roganje. „Nar.“ postavim imenuje blagega moža „fanatikarja“, dasi mu nehoté priznati mora „nemali talent, ktere ga po navadi klerikalcem menjka“. Oj, radikalni Jurček, kakošen „talent“ si vendar ti!

Za poduk in kratek čas.

V zadevi Slomšekovega spominka.

Skoro bo 10 let, kar so se začeli darovi za Slomšekov spominek nabirati, pa nikjer ni

ne duha ne sluha, da bi se blagi namen uresničil. Leta 1872 je „Gospodar“ o tej stvari spregovoril, in oglasili so se rojaki pokojnega Slomškega, vrli Ponikljani, s ponudbo, da bi se v nja rojstnem kraju spominek postavil. Izvedli smo tačas, da znaša fond kakih 5000 gld., ki so v mariborski hranilnici. Kakor čujemo, se je lani denar pri mariborski eskomptni banki na obresti vložil. Eskomptna banka sicer za 1 procent več plačuje, ali pri sedanjem denarnem stanju ne dajejo eskomptne banke dovoljnega poročstva. Ko bi se bil postavni odbor o tem vprašal, bi bil brez dvoma odločil, da naj denar, ako se še v stavljenju spominka porabiti ne more, rajši v hranilnici ostane.

Toda vprašanje zastran večega ali manjšega poročstva ni uzrok, da to stvar zdaj zopet sprožimo; povod temu daje nam stanje mariborske čitalnice, čije predsedništvo si je v tej zadevi pravice prisvajalo, ktere mu ne pripadajo. Čujemo namreč, da šteje čitalnica le še kakih 15 udov! Pri tem pičlem številu se držati dolgo ne more. V §. 14. čitalničnih pravil je pa določba, da — če društvo preneha, — pripada nja „imetek jugoslovanski akademiji v Zagrebu.“

Skrajni čas je torej stvar do gotovosti spraviti in določiti, kdo da ima pravico razpolagati z denarjem za Slomšekov spominek. Še lani, ko je šlo za to, da škofištvo zopet enega v odbor za Sl. spominek voli, se je čitalnično predsedništvo prosilo, da naj blagovoli v pregled poslati osnovo odborovo, ki mora med listinami čitalnice biti. Zgodilo se to ni, češ, da koncepta najti ni. Izvoljen pa je bil pred. g. župnik in kanonik M. Glaser. — Načrta odborove osnove nam ni treba, ker je v škofijski pisarnici vsa korespondencija v tej zadevi shranjena. Vsled teh oficielnih pisem stoji stvar tako-le:

1. V svoji vlogi od dné 1. okt. 1865, podpisanej po g. dru. Srncu, kot predsedniku čitalnice, in g. J. Šumanu, kot tajniku, prosi čitalnični odbor kn. šk. konsistorij, da naj blagovoli izmed duhovenstva voliti dva odbornika v komité za Slomšekov spominek. To se zgodi. — Da svet vidi, kakošen duh da je tačas še navdajal naše „narodnjake“, naj posnamemo naslednje stavke z omenjene vloge. „Dobro vemo“ — tako se bere v vlogi, — „da se tiče ta zadeva viših krogov memo našega, in da so naše moči preslabe, doseči zaželeni namen brez sodelovanja drugih. Zlasti naša sveta cerkev slavi Slomškega kot uzornega škofa, kot osnovega mnogo blagih kršćanskih društev in drugih imenitnih cerkvenih naprav... Upajé, da se nam spolni ta prošnja in želja, sklenol je odbor našega društva, da ponižno povabi slavni konzistorij, da bi izbral dva odbornika, ki bi z dvema odbornikoma našega društva in z našim začasnim prvosednikom vred osnovali komité itd.“

2. V drugi prošnji od dné 25. okt. 1865, podpisanej od dra. Srnce in dra. Ulage, ki je bil

z drom. Vogrinom v komité voljen, prosi sestavljeni „opravilni odbor“, (Exekutiv-Ausschuss), da naj blagovoli preč. konzistorij gospode dekanov po škofiji pooblastiti, da razpošiljajo „pozive“, ktere je pripravil „opravilni odbor“, dotičnim faram z vpisnimi polami vred, da se začne nabiranje prineskov. V isti vlogi naznanja „opravilni odbor“, da so v seji 12. listopada 1865 za odbornike imenovani vsi č. č. dekanji škofije. — Tudi to prošnjo je preč. škofijstvo uslišalo, s tem pa tudi potrdilo volitev vseh labodskih dekanov kot pravih udov odbora za Slomšekov spominek, in v odpisu od dné 29. listopada 1865 naznanilo, da naj dekanjski uradi nabrane zneske neposredno pošiljajo tačasnemu „kasirju“ komiteta, dru. Prelogu.

3. Kn. vl. škofijstvo razposlalo je vabila za nabiranje prineskov tudi drugim slovenskim škofijam, odkodar so zneski — po spričevanju dnevnih zapisnikov — redno dobajali v škofijsko pisarnico, ki jih je oddajala denarničarju.

Iz vsega tega sledi nepobitno:

1. Pravi odbor za Slomšekov spominek sestavljen je iz vseh č. č. dekanov labodske škofije, kateri imajo kot zastopniki darovalcev odločilno besedo pri vsem, kar se fonda in stavljenja spominka tiče.

2. Poleg tega odbora je v Mariboru izvrševalni alj „opravilni“ komité, sestavljen iz dveh, od škofijstva voljenih duhovnikov, iz dveh gospodov od čitalnice*) z njenim načelnikom vred, ki predseduje pri sejah izvrševalnega odbora. V področje „zvrševalnega“ komiteta spada — kakor se to po vsem svetu razumeva — izvrševanje sklepov širšega odbora, druga pa čisto nič ne! To je izvrševalni komité sam dejanjsko spoznal, ko je pred nekaj leti v zadevi Sl. spominka vse dekane k seji bil povabil.

3. Mariborska čitalnica nema z denarjem za Slomšekov spominek čisto nič opraviti; ta fond ne spada v nje „imetek“, torej ga tudi ne zadeva §. 14. čitaln. pravil, ki le govori o imetku čitalnice. — Če bi toraj čitalnica nenadoma prenehala, bi moralo — že z ozirom na vnanje škofije — preč. škofijstvo fond za Slom. spominek po pravni poti reklamirati. — Naše pojasnjenje, opirajoče se na oficielno korespondencijo, bodi pa javen in glasen protest proti vsakej nepostavnosti in samovoljnosti gledé fonda za Slom. spominek.

Slednjič prosimo, naj izvrševalni komité nemudoma skliče ves odbor, to je: povabi č. č. gg. dekane v posvet, ter se naj postavi na dnevni red:

1. Stanje fonda in kje, da naj bo denar na obresti vložen?

2. Ali ne kaže, izvršiti željo in namen darovalcev in kako?

*) Po načrtu bi imela v komitetu biti tudi 2 zastopnika mestne srenja; ali ta je njih volitev odrekla, češ, da ne spada to v srenjske zadeve. To si moramo prav dobro zapomniti.

3. Naj se sestavi izvrševalni komité tako, da se je nadjati krepke in umne delalnosti.

Slovensko slovstvo.

Častite gospode duhovnike in posebno še voditelje kat. političnih društev delamo pozorne na izvršno knigo, ki je ravnokar v društveni tiskarni sv. Mohorja v Celovcu na svetlo prišla: „Ansprachen und Predigten“ v letih 1866—1874, ktere so imeli prečast. knezoškof Krški, Dr. Val. Wiery. „Kärnt. Bl.“ poroča o tem delu naslednje: „Na 7 tiskanih polah obsega knjižica 17 nagovorov. V kratkem sledita še dva snopiča teh nagovorov in predig. Drugi obsegal bo nagovore od leta 1866 (ob priliki vojske, ko so bile posebne pobožnosti v čast s trnjem kronane glave); tretji snopič bo podal nagovore na starega leta dan, ob priliki obletnice škofovega vmeščenja (8. dec.) in ob raznih drugih prilikah. — Nagovori od tako slovečega govornika načrtani ne potrebujejo še posebnega priporočila; le to rečemo, da je gradivo prav primerno in originalno odbrano, razvrščenje naravno in priprosto, beseda izbórna in pristrčna. Predigarji, sezite po teh uzornih nagovorih! Dobivajo se po vseh bukvarnicah.“

Razne stvari.

(O volitvi srenjskega zastopa v Celjski okolici) se nam piše: Dné 1. junija volila je prva skupina in zmagali so vsi narodni poštenjaki z 84 do 102 glasov. Borba je bila huda, ker je mnogo sicer národnih, pa premalo politično izurjenih mož, ki bi umeli potrebo pri glasovanju združevati glasove, a ne trmasto cepiti. Mestni nemčurji imeli so po 40—50 glasov. — V 2. skupini je zmaga tudi gotova, ker je tukaj med 96 volilci komaj kakih 10 nemčurjev. —

(Poslavljenje Celjskega župana) vršilo se je v nedeljo 31. maja, ter mu je okr. glavar g. Haas pripel Franc-Jozefov red. Popoldné ob 3. uri bil je obed izvoljenih gostov in Nekermanovih somiselnikov pri „Kroni“. Izmed duhovščine je seveda le g. opata ova sreča zadela. Na večer bila je baklada in „Ständchen“.

(V prilogi) k denešnjemu listu podajemo popis ročne mlatilnice in druge na vitalo iz Prške fabrike, ki ima svojo zálogo pri g. Jož. Debevcu v Ljubljani.

(Slovensko „dramatično društvo.“) Pri shodu prijateljev slovenskega gledališča je bilo sklenjeno, da se prične splošna nabira, da se pokrije primanjkljaj 1200 gld., ktereга ima „dram. društvo“ od pretekle gledališke sezone. Nabiralne pôle so že sprejeli dotični gospodje in razposlale so se že tudi po vsi Sloveniji poverjenikom „dram. društva“ in drugim domoljubom. Ker je v prvi vrsti od ugodnega vspeha teh nabir odvisen daljni obstanek slovenskega gledališča, ki je gotovo

važen faktor v našem duševnem napredku, se je nadjati, da bodo tudi vnanji domoljubi prihiteli društvu na pomoč s svojimi doneski, kajti treba je skupne pomoči, da nam ne pogine z velikim trdom osnovano domače gledališče. Posamezno na deželi bivajoči domoljubi naj blagovolijo svoje doneske naravnoč poslati g. Žagarju, blagajniku „dram. društva“ v Ljubljani. Vsako, če tudi malo darilo, bode dobro došlo, kajti iz malega raste veliko. Sploh bi bilo želiti, da bi bilo slovenski inteligenciji bolje mar za „dramatično društvo“.

(*Prekoredna hudobija*). V noči od 30. do 31. majnika ob 11. uri je posestniku in krčmarju F. H. v občini Morje frajhamške fare hiša s hlevi vred pogorela. Ob 1/2 11. uri so poslednji pivci iz krčme domu odišli, domači se spat podali, ob 11. uri je pa že vse v ognji bilo. Gregor Podkrižnik, eden izmed slednjih pivcev, je komej domu prišel in se na trato pred svojo hišo vsedel, ko ogenj zagleda; kmalu hiti nazaj in začne trkati pri oknih, ker je v hiši vse trdno zaspalo. Vrata bila so od znotraj zaklenjene, pa tudi od zvonaj zavezane in zadelane, da bi nikdo ne mogel, ako bi ravno hotel, iz hiše se rešiti. Hudobnežu, ki je požgal, ni bilo zadosti vse požgati, tudi ljudi je hotel zažgati! Bilo je v hiši petero ljudi: mož, žena in troje otrok. Ljudi rešiti, morali so spletenice (železne gatre) z drogami ulomiti, in pri oknu enega za drugim izleči. Uboga noseča žena presilnega strahu boleha ter se je nove bude nesreče bati. — Na sumu hudodelstva je neki potepuh, ki cunje pobira.

(*Blaženosti novih šolskih naprav*). Izpod Pohorja se nam piše: Preteklo jesen ravno na angelsko nedeljo so bili Marbeški liberaluhi ob koncu šolskega leta učencem tudi veselico napravili, pri kateri se je pilo, jedlo, plesalo, napósled — tarnjalo! Eden Vokreških šolarjev, ktere je liberalni okrajni šolski oglednik z liberalnim učiteljem k veselici komandiral, je od vina preveč „korajžen“ postal in svojemu tovarišu nogo spodbil, da nesrečnej na tla telebue, ter si nogo ulomi. Morali so ga pri zdravniku v Marenbergi pustiti. Dva meseca ni mogel revež na nogo stopiti. Pač lep šolski napredek, da se namesto zahvalne sv. meše in preskušnje ob koncu leta mladež pelje na posvetno veselico, pri kateri se pije, poje, vriska in razsaja!

(*Požar*). Iz Voženice se nam poroča: O polnoči 2. junija pogorela je hiša do golih zidanih sten in hlev tukajšnjemu g. učitelju. Užitek, klajo, 5 glav goveje živine in nekaj pohištva je ogenj pokončal; rešiti so zamogli le konje in svinje. Gasilci z Mute in tržani so le bližnjega soseda zamogli otepi, da ni pri njem se požar vnel.

(*Kaplan — za vojaka!*) V Gorici je dne 13. maja nabiralna komisija g. kaplana Fr. Ziaka, ki je že poldrugo leto v pastirski službi bil, —

med vojake vzela ter je kakor drugi novinec kaplan prisegel. Rojen 4. sept. 1847 je že 26 1/2 leta star in v 7. razredu vojaštvu podvrženih. To je res čudna reč! Ker vojaška postava le o „kandidatih“ duhovskega stanja govori, kako zamore komisija duhovnika, ki je že poldrugo leto nehal biti „kandidat“ duh. stanja, pred se klicati, in kako zamore duhovnik taka vabila sprejeti in še celó — priseči za vojaka! Je mar to samovoljstvo odgovor na prošnjo preč. škofov do ministerstva, da bi namreč smeli posvečevati tudi tiste, ki so pred vstopom v semenišče med vojake bili vzeti, in kot prostovoljci ali sicer triletno dobo vojaštva dovršili?

Poslano.

Naša farna cerkev je dobila lansko jesen po radodarnosti blagodušnih faranov in drugih blagih dobrotnikov štiri nove, 70 centov teške zvone. Vtil jih je Mariborski zvonar gosp. Dencl. Zvonovi kaj jasno in milo pojejo. Vsak jih rad posluša in zvonarja hvali. Naj mu bode to v občno priporočilo, ktere ga g. Dencl gotovo zasluži.

Enake hvale in priporočila vreden je tudi tukajšnji orglar g. Miha Krajnc. Napravil nam je nove orgle, ki so vrlo, mojstersko delo, oblika je ukusna, glas močen in prijeten. Štejemo si v čast, mojstra občinstvu priporočiti.

Pri sv. Magdaleni v Mariboru 1. roznika 1874.

Tom. Rožanc,
župnik.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru	V Ptuju	V Celju	V Varaž- dinu
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Pšenice vagan	7 70	7 50	8 —	7 35
Rži	5 50	5 50	5 40	5 30
Ječmena	5 10	4 60	4 —	4 40
Ovsa	3 30	3 35	3 80	2 80
Turšice (koruze) vagan . .	5 70	5 35	5 60	5 10
Ajde	4 50	4 40	5 60	4 75
Prosa	5 —	6 —	4 20	—
Krompirja	2 70	2 50	2 90	2 70
Seni cent . .	1 50	2 20	1 —	1 25
Slame (v šopkih)	1 40	2 —	50	1 40
„ za steljo	— 80	1 30	— 30	— 90
Govedine funt	— 31	— 30	— 32	— 24
Teletine	— 30	— 28	— 40	— 24
Svinjetine	— 32	— 30	— 40	— 32
Slanine	— 40	— 40	— 40	— 40

Loterijske številke:

V Gradcu 30. maja 1874: 8 68 59 6 53.

Prihodnje srečkanje: 13. junija.

1—3 Vgodna ponudba.

Orgle s štirimi registri se dobijo dober kup pri farnem predstojništvu sv. Magdalene v Mariboru.